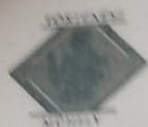

Konferencia Clio műhelyében II.

az ELTE Eötvös József Collegium Történész műhelyének
konferenciája

2016. február 26–27.

A konferencia programja

2016. 02. 26.

- 10:00 HORVÁTH LÁSZLÓ, az Eötvös József Collegium igazgatójának köszöntője
10:10 KÖRMENDI TAMÁS, a Történész műhely vezetőjének megnyitója
10:15 HORN ILDIKÓ – Plenáris előadás: *Bethlen Gábor korának elitje az Erdélyi Fejedelemségben*

11:00–11:15 kávészünet

11:15–13:20 1. szekció – Ókortörténet

- 11:15 VÉGH MÁRTON – *Homéros és Spárta*
11:40 ANGA ZALÁN – *Devotio Decii. Köztársaság kori háború a szakrális szférában*
12:05 EGYED REGINA – *Az ezerarcú Livia – Livia-ábrázolások a forrásokban*
12:30 TERNOVÁČZ ADÉL – *Feliratok Pannónia I. századi történetéhez*
12:55 ISTVÁN CZETI – *The role of the vis imaginationum in the ancient and medieval medical and exegetical literature from Galen to Maimonides*

13:20–14:30 ebédszünet

14:30–16:10 2. szekció – Középkori történelem

- 14:30 KRISTÓF GYÖRGY VERES – *The possible influence of the royal chancellery on the seals of the chapters from Bela III to Andrew II*
14:55 BACHUSZ DÓRA – *Az Árpád-kori bírósági szervezet historiográfiája*
15:20 VARGA VIRÁG – *A szlavón bánság az Árpád- és az Anjou-korban: historiográfiai áttekintés*
15:45 BÁLINT TERNOVÁČZ – *The Banate of Macho in the 13–14th century*

16:10–16:30 kávészünet

16:30–18:10 3. szekció – Kora újkori történelem

- 16:30 DÁVID FARAGÓ – *The road to the coronation of Maximilian I Habsburg (1563)*
16:55 CSURGAI ANNA – *A murányi szövetséglevél (1666) történeti előzményei és koncepciója*
17:20 RÁCZ BALÁZS VIKTOR – *Gazdasági és társadalmi változások a huszti váruradalomhoz tartozó falvakban a XVII. század második felében*
17:45 ATTILA BODA – *The status of the Hungarian oppida in the 18th century focusing on the North-Eastern region of the country*

17:20 RÁCZ BALÁZS VIKTOR (történelem BA, levéltár szakirány; I. évfolyam)

Gazdasági és társadalmi változások a huszti váruradalomhoz tartozó falvakban a XVII. század második felében

Kulcsszavak: *uradalmi gazdálkodás, állatállomány változása, census et servitia*

A XVII. század végének gazdaság- és társadalomtörténete a magyar történelem rendkívül érdekes és sokszínű kérdésköre, amely az utóbbi évtizedekben csak kevés figyelmet kapott a szakirodalomban. Ahhoz, hogy a nagyobb folyamatok mélyére tekintve bepillantást nyerjünk a komoly változásokat hozó XVII. század végi időszak átlagemberének mindennapjaiba, jó lehetőséget nyújtanak a máramarosi falvakra vonatkozóan a jelzett korszakból fennmaradt összeírások.

A Máramaros vármegyei Huszt vára – és ezáltal az uradalomhoz tartozó falvak – többször gazdát cseréltek a XVII. század folyamán, illetve többször érte őket külső támadás. A települések lakossága a sokszor változó politikai-hatalmi helyzethez alkalmazkodva arra kényszerült, hogy a jobbágyi szolgáltat mellett sajátos foglalkozási ágakat válasszon, vagy a kereskedelembe bekapcsolódva teremtsen meg a megélhetéséhez szükséges körülményeket, javakat. Az előadásban a huszti váruradalomhoz tartozó falvak társadalmi összetételének, gazdálkodásának, gazdasági mozgásterének változásait egyfajta mikrotörténeti megközelítésben igyekszem vizsgálni, ezzel bemutatva a korszak sajátosságait. Az előadás elsődlegesen levéltári forrásokra támaszkodik, ezeken belül is a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárában, az *Urbaria et Conscriptiones* gyűjteményben található, a XVII. század második feléből fennmaradt (1671, 1673, 1675, 1684) urbáriumokra. A felhasznált források nagyobb részben magyar, kisebb részben latin nyelvűek. Az összeírások az állatállomány és a lakosságszám változása mellett a lakosok foglalkozására, illetve az adott település kollektív kötelezettségeire vonatkozó adatokat is tartalmaznak. A vizsgálódás központjában öt falu áll: Iza, Bustyaháza, Száldobos, Talaborfalva és Dulfalva. Ezek közül Iza esik a legközelebb a huszti várhoz, míg a többi valamivel távolabb helyezkedik el. Nem véletlen, hogy Izán jelent meg nagyobb számban a várnak iparossággal szolgáló népesség, míg a többiben a mezőgazdasági szektor dominált. Ami az etnikai szempontot illeti, bár már a XIX. században „orosz falu”-ként hivatkoznak rájuk, a XVII. század végén még jelentős számú magyar lakosság élt a településen. Erre a nagyszámú magyar eredetű családnevekből lehet következtetni. A ruszin lakosság beszívargásának bizonyítéka például a mindegyik faluban feltűnő „Oroszföldi” név.

A jelen előadás témáját adó máramarosi falvak kifejezetten érintettek voltak a kor gazdasági, politikai változásaiban, amelyek nem csekély következményekkel jártak etnikai téren is, így kiválóan szemléltethetik ezeket a változásokat a hétköznapi emberek és a mindennapi élet szintjén.